

13. Ототожнення оборотних активів із подібними за змістом термінами

Мар'яна Яриновська , Ольга Михайленко
Національний університет харчових технологій

Вступ. Будь-яке виробниче підприємство на сьогоднішній день має потребу в оборотних виробничих фондах і у фондах обігу. Хоча сучасний етап функціонування економіки України супроводжується кризовими явищами і мають місце високі показники інфляції, проте і в цих умовах підприємства країни розвиваються та удосконалюються, підлаштовуючись до різних умов ринку. Однією із головних проблем в організації роботи підприємства є механізм формування та ефективного використання оборотних активів. Значення оборотних активів в управлінні промисловістю стає набагато суттєвішим і приймає важливу роль в інформаційному забезпеченні процесу управління, який в свою чергу є підґрунтям для прийняття управлінських рішень.

Матеріали і методи. Серед відомих науковців, які в своїх працях детально розглядали питання аналізу оборотних активів слід відзначити таких зарубіжних вчених як Дж. Сигел, Дж. Шим, Хендріксен Е. С., а також вітчизняних Ф. Ф. Бутинець, Н. М. Грабова, Ю. К. Гришкунайге, Н. В. Дубенко, А.Г. Загородній, А. Ш. Маргуліс та інших. Фінансовий аспект формування та використання оборотних активів висвітлені в працях І. А. Бланка, О. Д. Василика, проф. Н. В. Колчина, Д. С. Молякова та ін.

Результати. З теоретичної й практичної точок зору, проблеми управління оборотними активами вітчизняних підприємств є досить актуальними і потребують попереднього розуміння економічної сутності поняття «оборотні активи». У сучасній фінансово-господарській практиці та економічній літературі існує багато різних підходів до трактування економічної сутності оборотних активів та зустрічаються різні поняття, пов'язані з ними. Так, поняття «оборотні активи» та «оборотний капітал» помилково використовуються як синоніми та ототожнюються в деяких випадках. Але таке ототожнення є неправильним, оскільки капітал у ринковій економіці, до якої ми наполегливо прямуємо, необхідно розглядати з точки зору інвестування, тоді частина загального капіталу, вкладена в різноманітні види оборотних активів, і називається оборотним капіталом. Капітал, спрямований в оборотні активи, приймає їх натурально-речову форму і повертається в тій же формі тільки по закінченню операційного циклу, в якому будуть використані ці оборотні активи. Однак оборотний капітал на відміну від активів не споживається і не витрачається, а інвестується з подальшим його збільшенням, для того щоб після закінчення кожного свого обороту повернутися в тій же формі для наступного інвестування. Отже, оборотні активи й оборотний капітал є двома категоріями, які характеризують одні й ті ж об'єкти: грошові кошти, короткострокові фінансові інвестиції, запаси, дебіторську заборгованість, але є поняттями нетотожними.

У економічній літературі також зустрічається поняття «оборотні засоби» [1], під яким розуміють те ж, що під оборотними коштами, визнають інші автори. Однак, на мою думку, таке твердження є некоректним перекладом з російської мови поняття «оборотные средства».

Потрібно також відрізнити від поняття «оборотні кошти» поняття «ресурси», оскільки оборотні кошти є лише однією зі складових ресурсів, які об'єднують кошти, запаси, можливості, джерела засобів [1,2].

Однією з основних частин підприємницької діяльності є наявність функціонуючого капіталу для забезпечення безперервного процесу відтворення, найбільш ефективного його використання, що забезпечує зростання прибутку та створення необхідних ресурсів для подальшого розширення виробництва, підвищення конкурентоспроможності продукції та підкорення нових ринків збуту. Основною метою аналізу оборотних активів є оцінка ефективності їх використання та оптимізація структури, тобто встановлення оптимальних пропорцій між їх складовими.

Потреба в оборотних активах визначається шляхом їх нормування, що передбачає встановлення оптимальної величини оборотних активів, необхідних для організації і здійснення нормальної господарської діяльності підприємства. В основу визначення потреби в оборотних активах для основної діяльності покладені планові показники виробництва продукції. Таким чином, прискорення оборотності оборотних активів у формуванні операційного прибутку є дуже важливим аспектом і пояснює необхідність управління цим процесом. Фінансово стійким є такий суб'єкт господарювання, який за рахунок власних коштів формує обґрунтовану величину

оборотних активів, не допускає невиправданої дебіторської та кредиторської заборгованостей, своєчасно розраховується за своїми зобов'язаннями. Основою фінансової стійкості є виважена, раціональна організація й ефективне використання оборотних активів [2].

Проаналізувавши поняття «оборотні активи» в різних літературних джерелах, можна виділити чотири підходи економістів до трактування сутності даного поняття:

1. сукупність оборотних фондів та фондів обігу;
 2. оборотні засоби підприємств, що відображаються в активі їх бухгалтерського балансу;
 3. активи, що використовують в одному операційному циклі, обороті або будуть перетворені на гроші протягом одного року;
 4. гроші, запаси, борги третіх осіб, короткострокові фінансові вкладення.
- Серед вчених найбільше прихильників першого та другого підходу.

Висновки. Отже, фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від раціональності використання оборотних активів, оптимізації їх структури та руху у виробничо-фінансовій діяльності. Сучасні умови господарювання підвищують роль оборотних активів у фінансово-господарській діяльності підприємства, тому лише застосування ефективної системи управління оборотними активами дозволить підприємствам покращити своє фінансове становище та отримати заплановані прибутки. Крім того, розгляд впливу зміни окремих складових оборотних активів дозволяє стверджувати, що управління оборотними активами необхідно розглядати з позиції взаємозалежності їх структурних складових.

Література

1. Бланк И. А. Управление активами / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2009. – 270 с.
2. Лебедько С. А. Оборотный капитал холдинга: принципы и эффективность управления / С. А. Лебедько // Финансовый директор. – 2010. – № 1. – С. 41.